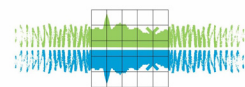

VOORJAAR 2022 landschapsnieuws

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Helpende handen voor de bioboer

Melkveehouderij De Klaver op landgoed Bingerden kenmerkt zich door de grote hoeveelheid struweelhagen en houtsingels. Alle percelen zijn omzoomd met meidoorn, in totaal goed voor zo'n veertien kilometer. Toch willen Wilbert en Astrid van der Cruisen (foto) aan de slag met de biodiversiteit.

Ze willen meer variatie in soorten, zodat de koeien er van kunnen eten. Bij het onderhoud van al die landschapselementen kunnen ze wel wat helpende handen gebruiken.

In februari organiseerde SLG samen met de boeren een werkdag. Vrijwilligers van het landgoed en andere mensen uit de omgeving hielpen met het snoeien en zagen van een houtsingel. De meidoorn was al zo'n tien jaar niet gesnoeid, door de struiken terug te snoeien kunnen ze weer mooi opnieuw uitlopen. In een paar uur tijd is het hele stuk teruggezet, de takken werden verwerkt in een takkenril. Boer Wilbert: "Alleen begin je niet zo snel aan zo'n klus, dit gaat een stuk sneller en het is veel leuker om het met z'n allen te doen." In maart was de tweede werkdag met de boerderij-werkgroep.

De eigenaren van biologische melkveehouderij De Klaver willen graag meer variatie aan soorten in de houtsingels en struweelhagen: als je de juiste soorten kiest kunnen de koeien er van eten. Wilg en hazelaar passen in het landschap en zijn geschikt voor het vee. Het plan is om deze voedersoorten met de vrijwilligers aan te planten. Goed voor de koeien en goed voor de biodiversiteit. [Lees meer over biologische melkveehouderij De Klaver.](#)

Dit is een activiteit van het Platform Natuurinclusieve Landbouw Gelderland en wordt mogelijk gemaakt door Provincie Gelderland.

De Wilde Tuin

Wat gebeurt er in je tuin als je een jaar lang één vierkante meter niet aanraakt en leeg laat? Maak dit jaar 1 m² van je tuin vrij en laat het vier seizoenen verwilderen.

Dus: geen onkruid meer wieden, niet sproeien, bladeren laten liggen. Verwonder je over nieuwe planten en krioelende beestjes in je tuin! Doe mee met het landelijke citizen science project 'De Wilde Tuin'.

Hoe groener, hoe beter!

Uit het nieuwste rapport van het klimaatpanel van de VN blijkt dat de temperatuur op aarde nog sneller stijgt dan verwacht. De invloed van de mens is onbetwistbaar. Nog meer diersoorten zullen in rap tempo uitsterven als we niet heel snel ons gedrag veranderen.

Wat kun je zelf doen? Zorg voor minder uitstoot van broeikasgassen door minder nieuwe spullen te kopen.

Eet minder dierlijk, eet meer plantaardig. Isoleer je huis en neem zonnepanelen. Pak vaker de fiets.

Kies voor een week Klompenpaden

wandelen in plaats van een vliegreis naar de zon.

Stem op groene politici. En plant inheemse bomen en struiken in je tuin, op je erf en op je land.

Hoe groener, hoe beter!

Arjan Vriend,
directeur-bestuurder

Veel landschapswinst in Jaarbericht 2021

Heel veel mensen voelen zich betrokken bij het landschap! Ondanks de coronabeperkingen waren er veel activiteiten in 2021. We ondersteunden 11.800 vrijwilligers, die actief waren in 420 vrijwilligersgroepen, in onze projecten en tijdens de landelijke Natuurwerkdag. Ze gingen aan de slag met aanleg, beheer en onderhoud van duizenden landschapselementen en allerlei biodiversiteitsmaatregelen.

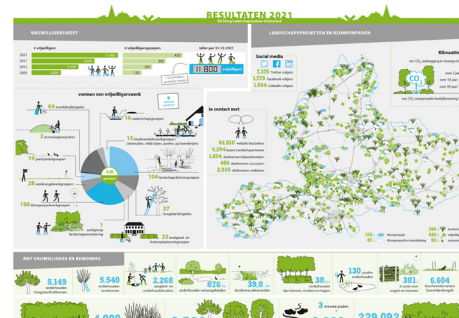
100 Gelderse Klompenpaden

In 2021 openden wij drie nieuwe Klompenpaden in Gelderland, goed

voor 1.629 km wandelplezier door onze unieke Gelderse landschappen. Ruim een miljoen wandelaars genoten van het landschap op honderd Gelderse Klompenpaden dankzij de inzet en medewerking van vele vrijwilligers en grondeigenaren. Zo raken ook zij betrokken bij het landschap!

Inheemse bomen en struiken

Veel bewoners van het buitengebied hebben onze adviezen ter harte genomen en inheemse bomen of struiken geplant op hun erven en landerijen. In totaal gingen op 2.268 locaties in Gelderland burgers op

hun eigen terrein of op terreinen van anderen aan de slag met aanplant en onderhoud. Dankzij de inzet van vrijwilligers en bewoners is er in 2021 veel landschapswinst geboekt! [Lees meer in ons jaarbericht.](#)

Oeverwallenlandschap

Gelderland kent verschillende landschapstypen met een eigen ontstaansgeschiedenis en kenmerkende beplanting. Dat is goed om te weten wanneer je gaat aanplanten. Eén ervan is het oeverwallenlandschap, dat is ontstaan onder invloed van rivieren.

Bij elke overstroming van de rivier wordt een laagje klei afgezet. Dicht bij de rivier werden de grovere deeltjes afgezet, zo ontstonden de oeverwallen.

De bebouwing is geconcentreerd in ronde of gestrekte dorpen met een onregelmatige blokverkeveling. De percelen en wegen, die de rivieren volgen, zijn ook grillig van vorm. Er komt overwegend landbouw voor maar daarnaast ook veel hoogstamboomgaarden. De perceelscheidingen bestaan vaak uit meidoornhagen want sloten komen weinig voor. Het beplantingspatroon bestaat verder uit houtsingels, erfbeplantingen, knotwilgenrijen en bosjes. Zowel de wegen als de waterlopen zijn slingerend. Het landschap is kleinschalig.

Kijk bij 'Landschap op de kaart' op onze website en vul je postcode in om te kijken of je ook in het oeverwallenlandschap woont. Kijk hoe je met streekeigen soorten dit landschap kan versterken met de juiste beplanting. Denk bijvoorbeeld aan een rij knotbomen van zomereik en gewone es op de perceelsranden. Plant hoogstamfruit en plant hagen rondom weiland en boomgaard. Houtsingels met elzen, essen en veldsdoorn horen thuis langs weilanden en boomgaarden. Lees meer hierover op onze [website](#).

Webinars: Duik in het landschap van jouw regio

Wegens succes herhalen wij dit jaar de webinars 'Duik in het landschap van je regio'. Drie verschillende webinars, toegespitst op de verschillende landschappen die Gelderland rijk is. Hoe komt het dat de Achterhoek zo gevarieerd is? Hoe ontstonden de vlechtende rivieren in het Rivierengebied? Hoeveel verschillende landschapstypen kom je tegen als je de Veluwe doorkruist? Je krijgt het antwoord op één van deze vragen als je meedoet met de webinar van jouw regio.

Het cultuurhistorisch landschap vormt een belangrijk onderdeel van onze leefomgeving. Het geeft onze omgeving kleur en identiteit, ieder gebied heeft zijn eigen intrigeren-

de 'levensverhaal'. In deze digitale bijeenkomsten vertellen we hoe de bijzondere landschappen van Gelderland zijn ontstaan. Welke landschapselementen zoals knotwilgen, hagen, singels, houtwallen of hoogstamboomgaarden horen in welk landschap en wat kan je doen om ze weer terug te brengen? Je hoort het van onze adviseur in de webinar 'Duik in het landschap van je regio'.

Webinar: Natuurlijk graslandbeheer

In juni organiseren we de webinar 'Natuurlijk graslandbeheer'. Tijdens deze online bijeenkomst maak je kennis met verschillende manieren om kruidenrijk grasland te beheren. Je leert hoe je vanuit verschillende beginsituaties tot kruidenrijk grasland kan komen. Eén van de methoden die we behandelen is gefaseerd maaibeheer, iets wat voor zowel dieren als planten aantrekkelijk is. Naast de theorie van het maaien hebben we het ook over de praktische zaken.

Ben je vrijwilliger of bewoner van het buitengebied? Meld je dan nu aan voor één of meerdere webinars.

Met je school de boom in

Verschillende vrijwilligersgroepen doen al jaren activiteiten met kinderen in het landschap. Zo knot Werkgroep Oké in Zevenaar gedurende het werkseizoen met honderden kinderen wilgen en gaat Knotgroep Duiven ieder jaar op de vrijdag vóór de Natuurwerkdag de boom in met schoolklassen.

Maar er zijn ook vrijwilligersgroepen die voor het eerst met schoolkinderen aan de slag gaan. In het project 'Met je school de boom in' onder

steunen wij vrijwilligersgroepen die activiteiten organiseren met schoolklassen.

Topervaring in de natuur

Kinderen maken in hun eigen woonomgeving kennis met de natuur en het landschap waar zij in wonen. Het doel is om zoveel mogelijk kinderen in contact te brengen met natuur en landschap en ze een onvergetelijke dag te bezorgen. De jeugd heeft tenslotte de toekomst. Een topervaring in de natuur kan bepalend zijn voor de keuzes die iemand later in het leven maakt.

Wilgen knotten en dennen trekken op de hei

De schoolklas gaat actief aan de slag in het landschap onder begeleiding van een vrijwilligersgroep. Denk hierbij aan wilgen knotten, dennen

trekken op de hei, takkenrillen maken, zagen in een bos of opschoonen van een beek of poel. Kortom, lekker bezig zijn in de natuur!

Ondersteuning door SLG

De ondersteuning van SLG bestaat uit een training over veilig werken met kinderen, informatie over het organiseren van een werkdag, leuk educatiemateriaal, de uitleen van kindergereedschappen en natuurlijk kunnen vrijwilligersgroepen bij ons terecht met vragen.

Bekijk het filmpje over 'Met je school de boom in'.

Bijentelling

Het is lente! Hommels vliegen al een tijdje rond en ook andere bijen laten zich zien in je tuin. Maar welke zijn het en hoeveel? Doe eens mee aan de Nationale Bijentelling.

Tel mee en draag bij aan de bescherming van de wilde bij! De Nationale Bijentelling 2022 is in het weekend van 23 & 24 april. Ben je er dit jaar ook bij?

Voorbereiden

Hoe bereid je je voor? Bekijk de [webinar bijen herkennen](#). Op de website [Bijentelling.nl](#) kun je het tel-formulier downloaden en ook het Bijengidsje met de meest voorkomende soorten wilde bijen in dat seizoen.

Bijen beschermen

Hoe meer we weten van bijen, hoe beter we ze kunnen beschermen. Nemen bepaalde soorten bijen af of toe? Vorig jaar telden elfduizend mensen 200.000 bijen! Het meest geteld werd de honingbij, op nummer twee stond de rosse metselbij en de aardhommel of veldhommel stond op nummer drie.

Maai in mei niet

Wat kun je nog meer doen voor wilde bijen en wat kan je beter laten? Maai je gazon in de maand mei eens niet. Paardenbloemen en klaversoorten zijn zeer gewild bij bijen vanwege de nectar en het stuifmeel.

Hoogstambrigade Wilp

Sinds 2016 vormt een enthousiaste groep mensen de Hoogstambrigade Wilp. Ineke Jonker is sinds drie jaar coördinator van deze Hoogstambrigade in de gemeente Voorst. Net als de meeste vrijwilligers van de Hoogstambrigade, heeft ze zelf een boomgaard. Ze deed mee aan een beplantingsactie en plantte vijf jaar geleden samen met de brigade zeventien jonge hoogstamfruitbomen aan in de weide bij haar huis.

Gezellig en fijn om buiten te zijn

De Hoogstambrigade Wilp bestaat uit zo'n twaalf mensen. Ze snoeien van oktober tot half maart om de twee tot drie weken op zaterdag. Het lekkers bij de koffie en de soep wordt verzorgd door de eigenaar van de boomgaard. Het is gezellig en fijn om buiten te zijn.

De groep is redelijk ervaren in het snoeien, sommige vrijwilligers hebben de cursus Hoogstamfruit snoeien bij SLG gevolgd. De basisregels, zoals het verwijderen van dood hout en schurende takken, daar is iedereen het over eens. Verder heeft iedereen ook wel een eigen voorkeur. Wanneer snoei je waterlot, haal je veel weg of weinig: zoveel mensen zoveel meningen.

Mooie vormen

Ze werken ook regelmatig in boomgaarden die jarenlang niet gesnoeid zijn, het duurt een aantal jaar om die weer op te knappen. "Het is fantastisch om te zien hoe zo'n boom opknapt, hoe je de mooie vormen ziet verschijnen", aldus Ineke. Het is al een paar keer voorgekomen dat de eigenaren van zo'n boomgaard zich aansluiten als vrijwilliger bij de Hoogstambrigade.

Liefde voor de boomgaard

Ineke: "Het moeilijkste is je eigen boom snoeien, het is fijn om dat samen te kunnen doen. Door samen naar een boom te kijken, kan je samen beslissingen nemen, dat maakt het leuk en ook makkelijker. We delen de liefde voor de boomgaard."

Bekijk hier het [filmpje](#) over de Hoogstambrigade Wilp

Recordjaar voor de Klompenpaden

2021 was een recordjaar voor de Klompenpaden met bijna 1,9 miljoen wandelingen. Wandelen in eigen omgeving werd door corona populair. Dankzij de inzet van 1400 enthousiaste vrijwilligers uit de streek liggen de paden er elke keer goed bij. Zij herstellen een ontbrekend bordje, ruimen afval op en maaien de paden. [Kijk hier voor alle resultaten in 2021.](#)

Maar liefst 2000 percelen grond zijn voor wandelaars opengesteld door eigenaren. Zo ontsluit het pas geopende Klompenpad in Dodewaard, het Hiensepad, twee bijzondere natuurgebieden. Eén ervan is de Panovense Pas in buurtschap Wely. Na het sluiten van de pannenfabriek

in Dodewaard werd het terrein afgegraven en omgevormd tot productiebos. Van de wilgen en populieren werden klompen gemaakt. Met de komst van het Hiensepad is de pas, die sterk overwoekerd was, weer toegankelijk. Het Klompenpad loopt ook langs de particuliere Kolk van de Geer die weer zichtbaar is gemaakt.

Op de bres voor de boer!

Een aantal boeren heeft inmiddels de stap gezet om zonder bestrijdingsmiddelen en zonder kunstmest te boeren. Ze boeren samen met wat het landschap en de natuur te bieden heeft.

Ze werken vaak wat extensiever of kleinschaliger en zetten hun producten deels lokaal af. Soms werken ze al samen met natuurorganisaties en vaak zijn ze biologisch of zelfs biodynamisch. Ze leveren een grote maatschappelijke meerwaarde en verdienen onze waardering en steun. Deze boeren werken zich een slag in de rondte en zouden wel meer aandacht willen besteden aan het herstellen van landschapselementen en het onderhoud daarvan, maar komen daar niet aan toe.

Boerderijwerkgroep

SLG helpt hen door met hen een boerderijwerkgroep op te richten, waarbij een deskundige en goed gecoördineerde vrijwilligersgroep een hoop landschapswerk verricht. Zo helpen we de boer aan een heel praktisch lokaal netwerk!

Landschapskalender

22 maart 2022
[Infoavond Biodiversiteit Hattem](#)

26 maart 2022
[Wieleexcursie Neder-Betuwe](#)

12 april 2022
[Startavond Klompenpad Vaassen](#)

21 april 2022
[Opening Heufse IJsselvalleiroute](#)

23 en 24 april 2022
[Nationale Bijentelling](#)

3 mei 2022
[Webinar over landschap Veluwe](#)

10 mei 2022
[Webinar over landschap Achterhoek](#)

13 mei 2022
[Opening Niebroekerpas KIDS](#)

18 mei 2022
[Webinar over landschap Rivierengebied](#)

Kijk voor meer webinars en cursussen op onze [website](#).

Het vogelbosje is ook goed voor andere dieren

Syl Meijer, deelnemer actie Vogelbosjes

Voor de actie om vogelbosjes aan te planten was veel belangstelling. 135 deelnemers uit de Achterhoek, het Rivierengebied en de Veluwe hebben samen 22.000 stuks struiken en bomen op eigen terrein aangeplant. De bes- en doorndragende struiken bieden voedsel en veiligheid voor vogels. Denk aan meidoorn, Gelderse roos, kornoelje, kardinaalsmuts, inheemse vogelkers en lijsterbes. Met dit streekeigen bosplantsoen maken we stukjes natuur die een waardevolle bijdrage leveren aan de versterking van de biodiversiteit en het vastleggen van CO2.

Een van de Achterhoekse deelnemers is bloemist Syl Meijer uit Neede. Syl is met haar man dit jaar vanuit het westen verhuisd. Zij gaan 750 m² met vogelbosjes aanplanten bij hun onlangs gekochte boerderij. "We willen er een mooie plek van maken, niet alleen voor onszelf maar ook

voor bloemen en vogels. We willen zelfvoorzienend leven, geen gif gebruiken en niet spitten. Het vogelbosje past in ons plan".

Een adviseur van SLG heeft het assortiment samengesteld voor alle deelnemers zodat het passend is in het landschap. Syl is enthousiast: "Het was precies wat we wilden qua soorten. Het vogelbosje is ook goed voor andere kleine dieren".

Omroep Gelderland maakte een reportage over de uitdeeldag met Syl over haar motivatie om mee te doen (kijk vanaf minuut 11.37).

Dit is een actie van het landelijke project Plan Boom, dat in Gelderland wordt getrokken door Natuur en Milieu Gelderland en SLG. In 1 maand tijd zijn landelijk al 1 miljoen bomen geplant!

TV: Klaas op klompen

In het tv-programma Klaas op Klompen op Omroep Gelderland ontdekt Klaas Drupsteen al wandelend door bossen, over paadjes en langs beekjes de mooiste Klompenpaden van Gelderland.

Het programma is sinds donderdag 17 februari te zien op TV Gelderland. Wandelend door de prachtige Gelderse landschappen ontmoet Klaas andere wandelaars en vrijwilligers op de Klompenpaden. Hij bewondert de hoogtenpunten die hij op de paden tegenkomt. Hij trekt naar Ermelo, Rekken, Elburg, Oosterbeek, Stokkum en Alphen aan de Maas.

Op BuitenGewoon, het natuurplatform van Omroep Gelderland, vind je iedere week een uitgebreid wandelverslag van Klaas Drupsteen, met routekaart, beeldmateriaal en informatie over de hoogtenpunten die

onderweg te zien zijn.

Terugkijken

Klaas op Klompen is nog tot en met donderdag 24 maart om 17.20 uur te zien op TV Gelderland (daarna ieder uur herhaald). Aflevering gemist? Terugkijken kan op Uitzending Gemist.

Colofon

Uitgave van:

Stichting

Landschapsbeheer

Gelderland (SLG)

Tel. 026 3537444

info@landschapsbeheergelderland.nl

www.landschapsbeheergelderland.nl

Twitter: @SLGelderland

Facebook: @landschapsbeheergelderland

Wij zijn een erkend goed doel, steun ons

Beeldmateriaal: Marcel de Bont en SLG

